

Kirjastoalan koulutus etsii yhteistyötä käytäntöön – CIP WorkLab 2006–2007 -hanke

Minna Toikka

CIP WorkLab 2006–2007 -hankkeeseen sisältyy työelämän ja koulutuksen yhteinen kehittämissympäristö, jossa yhtenä työskentelytapana on työpajamalli. Tavoitteena on edistää käytännön yhteistyötä työelämän ja koulutuksen välillä. Vuonna 2006 osa Turun AMK:n kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelman kolmannen vuoden opiskelijoista osallistui hankkeen puitteissa Oppimisen ohjaus asiakastyössä -opintojaksoon liittyen kirjaston tarjoamaan Tiedonhankinnan perusteet -opetukseen. Opetettavat jaksot on tarkoitettu ensisijaisesti Turun AMK:n ensimmäisen vuoden opiskelijoille.

CIP WorkLab 2006–2007 -hanke käynnistyi tammikuussa 2006. Hanke saa EU-rahoitusta

Etelä-Suomen ja Viron Interreg IIIA -ohjelmasta. Yhteistyökumppaneina ovat Turun AMK:n ja Tallinnan yliopiston kirjasto- ja tietopalveluala ja kehittämissympäristöinä toimivat Turun AMK:n kirjasto, Turun kaupunginkirjasto ja Tallinnan yliopiston kirjasto.

Hanke tuo opetuksen lähelle työelämän rajapintaa: yhteistyö tarjoaa kirjastoammattilaisille mahdollisuuden päivittää osaamistaan ja alan opettajille sekä muulle henkilöstölle tietoa työelämän nykyisistä ja tulevista tarpeista.

Yhteistyö avaa uusia näköaloja, kun kirjasto- ja informaatioalan asiantuntijat Suomesta ja Viirasta toimivat yhdessä. Käytännön toteutukseen osallistuu noin 60 kirjastoalan ja tietotekniikan opiskelijaa sekä kymmenen kirjastoammattilaista, opettajaa ja tutkijaa.

Eräänä hankkeen osa-alueena Turun AMK:n kirjaston ja kirjasto- ja tietopalvelualan koulutusohjelman edustajat pohtivat erilaisia yhteistyö-

mahdollisuuksia, joista yhtenä nousi esille käytännön työelämän tarve kirjaston järjestämän tiedonhankinnan opetuksen kehittämiseen.

Oppimisen ohjaus asiakastyössä -opintojakso toteutettiin PBL (Problem Based Learning) -menetelmällä. Tutorina toimi lehtori **Leena Aaltonen** kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelmasta. Itsenäisen tiedonhankinnan ja kirjaston tiedonhankinnan opetuksen koordinaattorina oli Turun AMK:n kirjastossa työskentelevä informaattikko **Minna Toikka**.

Tulevat kirjastoammattilaiset huomasivat, että etukäteen hieman jännittävältä tuntuva tiedonhankinnan opetus olikin mielenkiintoinen ja mukava haaste. Turun ammattikorkeakoulun kirjasto- ja tietopalvelualan kolmannen vuoden opiskelijat opettivat tiedonhankinnan perusteita oman ammattikorkeakoulunsa ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Koska aiempaa kokemusta opetuksen pitamisestä ei ollut, he kokivat mahdollisuuden palkitsevaksi. Kokeilun myötä nousi esille myös uusia kehittämis- ja yhteistyöideoita.

Opiskelija tiedonhaun opettajana

Teoriaosuuden lisäksi opintojaksoon kuului opiskelijoiden parityönä suorittama käytännön harjoitus. He saattoivat valita esimerkiksi yrityksille tai oman koulutusohjelman ensimmäisen vuoden opiskelijoille suunnatun tiedonhaun ohjauksen välillä.

Osa ryhmästä valitsi Turun ammattikorkeakoulun kirjaston aloittaville opiskelijoille suunnatun Tiedonhankinnan perusteet -osion. Tiedonhankinnan opetuksen tavoitteena on, että ammattikorkeakouluopiskelijat oppivat tuntemaan oman alansa keskeiset tiedonlähteet, osaat hakea tietoa tehokkaasti ja systemaattisesti sekä pystyvät arvioimaan ja hyödyntämään saamaansa tietoa opiskelussa ja oppimisessa.

Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelman opiskelijat suunnittelivat ja toteuttivat osan tiedonhankinnan ohjauksesta suunnitellen ja opettaen tunnin, laatien tuntitehtäviä sekä tarkistaneen ne yhdessä viestinnän ja tekniikan opiskelijaryhmien kanssa.

Tiedonhankinnan opetusvaihtoehdon valinneet opiskelijat **Sanna Kukkonen** ja **Jan Helenius** kertovat opetustilanteeseen valmistautumisesta ja tuntien pitämisestä.

– Mietimme ennen opetustilannetta käytävissä olevaa aikaa, opiskelijaryhmän kokoa ja lähtötasoa sekä sen pohjalta käytettäviä opetusmenetelmiä. Pohdimme pitämämme opetuksen tavoitteita ja sisältöä sekä opetuksen arvioinnin tapoja. Opetuksen asiasisältö oli etukäteen sovittu informaattikko Minna Toikan kanssa, joka oli tunnilta mukana ja auttoi tuntitehtävien laatimisessa. Osatavoitteemme oli myös myönteisen mielikuvan luominen ammattikorkeakoulujen kirjastoista ja niiden palveluista.

Kirjastotyö lähemmäksi opintoja

Tulevaisuutta varten Janilla ja Sannalla on yhteistyön suhteen ehdotuksia: tiedonhaun opetustilanteen kaltaisia käytännönläheisiä yhteistyöprojekteja voisi olla enemmän. Yhteistyötä voisi lisätä myös esimerkiksi luetteloinnin opetuksen yh-

teydessä. He pitävät tällaisia opetustehtäviä haasteellisina ja palkitsevina työtehtävinä.

– Uskomme, että tulevaisuudessa vastaava neuvonta- ja ohjaustyö lisääntyy perinteisten rutiinien kuten lainauksen, palautuksen jne. automatisoituessa.

Myös opiskelija **Minna Jooselan** mielestä yhteistyötä kirjaston ja koulutusohjelman välillä tulisi lisätä. Hän toivoo mahdollisuutta tutustua AMK:n kirjaston toimintaan esimerkiksi osallistumalla jo mainitun tiedonhankinnan opetuksen lisäksi luettelointityöhön ja muuhun käytännön kirjastotyöhön. Erilaisia yhteistyömuotoja voisi kehittää yhdessä opiskelijoiden kanssa, jotta opiskelijat saisivat mahdollisimman paljon käytännön kokemusta kirjastotyöstä jo opiskeluaikana. Kaikkea ei tarvitse jättää harjoittelujaksojen varaan, toteaa Minna.

Samaa mieltä on opiskelija **Kaarina Sainio**, jonka mukaan kirjaston ja koulutusohjelman yhteistyö on erittäin mielenkiintoista ja hedelmällistä. Myös käytännön kokemuksen lomittaminen teoriaopintoihin sopi hänelle, sillä se auttoi oppimista ja asioiden ymmärtämistä. Näin opintojakso oli positiivinen käytännön kokemus.

Työelämän ja koulutuksen kehittämisympäristö

Kirjastoammattilaisten ja opiskelijoiden yhteistyö tuo synergiaa: voidaan hyödyntää kumppanin osaaminen, työskennellä yhdessä ja löytää uusia ratkaisuja. Yhteistyöprojekti tuo viestinnällään ja toiminnallaan näkyvyyttä sekä kirjastolle että yleensä tietopalvelualalle. Se myös tuottaa aineistoa myöhempiä hyödyntämistä varten ja mahdollistaa kokeilun uusilla toteuttamismalleilla.

Osallistuessaan esimerkiksi kirjaston tiedonhankinnan opetukseen tulevat kirjastoalan ammattilaiset saavat kokemusta todellisista opetus- ja opastustilanteista sekä ammattikorkeakouluopiskelijoiden aidoista tiedontarpeista. Kirjastoalan opiskelijoilla on mahdollisuus suunnitella, toteuttaa ja arvioida eri käyttäjäryhmille suunnattuja koulutuskokonaisuuksia yhdessä alalla

jo työskentelevien kanssa. Tiedonvaihto kirjastoalan kokeneitten ammattilaisten ja nuorten kirjastoalan opiskelijoiden välillä on hedelmällistä molemmille osapuolille.

Esimerkiksi ns. hiljaisen tiedon eli asiantuntijoiden käytännön kokemuksen välittäminen tuleville tietopalvelualan työntekijöille mahdollistuu hankkeen myötä. Mukana on myös aluevaikeuttavuuden näkökulma. Tästä esimerkkejä ovat yhteistyöprojektin järjestämät koulutuspäivät ja seminaarit, joihin osallistuu työntekijöitä alueen kirjastoista. Kyseessä voidaankin nähdä olevan myös kirjaston tutkimus- ja kehitystoiminta.

Lisätietoa:

*CIP WorkLab 2006–2007 –hankkeen verkkosivut <http://www.cipworklab.net/>
Turun ammattikorkeakoulun verkkosivut <http://www.turkuamk.fi/>
Turun ammattikorkeakoulun kirjaston verkkosivut <http://www.turkuamk.fi/kirjasto/>*

Tietoa kirjoittajasta:

*Minna Toikka, informaatikko,
Turun ammattikorkeakoulun kirjasto
minna.toikka@turkuamk.fi*